

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ МЕДИЧНОГО ПУНКТУ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ТА ЙОГО ЛАЗАРЕТУ

Гук А.В., Устінова Л.А., Хижняк М.І., Власенко О.М., Єщенко В.І.
Українська військово-медична академія

Резюме. У статті вивчені особливості роботи медичного пункту військових частин та його лазарету. Встановлені особливості структури звернень військовослужбовців за медичною допомогою у медичний пункт військової частини ЗС України в 2005-2009 рр., динаміки окремих показників роботи медичного пункту: середня кількість відвідувань медичного пункту, середня кількість зайняття ліжок зменшилася, середня кількість днів зайняття ліжок, обертання ліжка. Визначені пріоритетні напрямки подальшого дослідження для удосконалення сучасної системи організації надання першої лікарської допомоги військовослужбовцям медичними службами військових.

Ключові слова: медичний пункт військових частин, структури звернень військовослужбовців, окремі показники роботи медичного пункту військових частин.

Вступ. Високий рівень якості медичної допомоги забезпечує ефективне використання ресурсів системи охорони здоров'я та впливає на ефективність медичної допомоги [1-4].

На сьогодні, як відзначають дослідники, традиційними вимірами медичної допомоги та показниками її якості є частота госпіталізації, терміни лікування, частота звертань до лікарів і т.ін. [5-8].

Система забезпечення якості та ефективності медичної допомоги у військових лікувально-профілактичних закладах складається з двох основних елементів: заходів з контролю стану якості та ефективності медичної допомоги в лікувально-профілактичних закладах, зокрема, в медичному пункті військової частини, та заходів, спрямованих на поліпшення якості та ефективності медичної допомоги у цих закладах.. Необхідною умовою аналізу другої складової системи медичного забезпечення є розробка сучасної системи організації надання першої лікарської допомоги військовослужбовцям медичними службами військових частин Збройних Сил України, що дозволяє виявити недоліки та забезпечити надання ефективної медичної допомоги у цих закладах [5-8].

Враховуючи вказане є актуальним вивчення особливості роботи медичного пункту військових частин для визначення її ефективності та наукового обґрунтування і впровадження сучасної системи організації надання першої лікарської допомоги військовослужбовцям медичними службами військових частин Збройних Сил України.

Матеріали та методи дослідження. Об'єктом дослідження були особливості роботи медичного пункту військових частин та його лазарету за даними звертань військовослужбовців Збройних Сил України. Предмет дослідження – звітна документація (ф. 2 мед.) за 2005-2009 рр. Вивчення особливості роботи медичного пункту військових частин та його лазарету за даними звертань військовослужбовців Збройних Сил України проводилося з використанням статистичного методу дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасні особливості захворюваності і мали відображення в роботі медичних пунктах військових частин при наданні першої лікарської допомоги інфекційним хворим.

Так, при вивчені роботи медичного пункту військових частин та його лазарету за даними звертань військовослужбовців ЗС України за першою медичною допомогою в 2005-2009 рр. нами встановлено, що в структурі звернень за медичною допомогою переважну більшість становлять військовослужбовці строкової служби, їх питома вага за середніми багаторічним показником дорівнює 42,76%. В структурі звернень за медичною допомогою питома вага офіцерів становить 29,97%, військовослужбовців за контрактом – 20,6%, курсантів – 2,97% (табл. 1).

Окрім того, відбувається поступове зниження звернень за медичною допомогою військовослужбовців строкової служби в медичні пункти військових частин протягом 2005-2009 рр. від 50,30% в 2006 р. до 39,6 в 2008 р., офіцерів – від 33,76% в 2007 р. до 27,6% в 2008 р. А серед військовослужбовців за контрактом відбувається зростання звернень за медичною допомогою в медичні пункти військових частин від 17,51% в 2006 р. до 24,0% в 2009 р.

В динаміці протягом 2005-2009 рр. відбувалося зростання відвідувань медичного пункту військовослужбовцями ЗС України за першою медичною допомогою з 3371,8 в 2005 р. до 4737,1 на 1000 військовослужбовців в 2008 р. (рис. 1). Найбільший рівень відвідувань медичного пункту спостерігається серед солдатів, середній багаторічний показник становив 5263,74 на 1000 військовослужбовців, серед офіцерів та курсантів показники відвідувань дещо нижчі – 3748,68 та 3654,2 відповідно, військовослужбовці за контрактом – 2293,88.

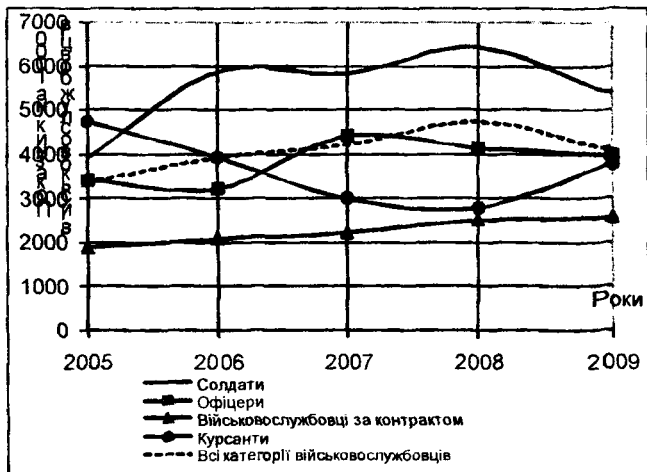

Рис. 1. Динаміка відвідувань медичного пункту військовослужбовцями ЗС України за першою медичною допомогою в 2005-2009 рр.

Таблиця 1

**Особливості роботи медичного пункту військових частин та його лазарету за даними звертань
військовослужбовців ЗС України за першою медичною допомогою в 2005-2009 рр.**

Категорія військово- службовців	Середній показник, %	Роки											
		2005		2006		2007		2008		2009			
		абс. ч.	%	абс. ч.	%	абс. ч.	%	абс. ч.	%	абс. ч.	%		
Військовослужбовці строкової служби	42,76	208448	42,1	217232	50,30	168131	41,65	256269	39,6	166046	40,15		
Офіцери	29,97	156955	31,7	117424	27,19	136303	33,76	178612	27,6	122348	29,58		
Військовослужбовці за контрактом	20,06	89123	18,0	75607	17,51	80310	19,89	135253	20,9	99278	24,00		
Курсанти	2,97	29212	5,9	13382	3,10	7029	1,74	11649	1,8	9583	2,32		
Інші	4,24	11388	2,3	8213	1,90	11943	2,96	65362	10,1	16345	3,95		
Всього	100,0	495125	100,0	431858	100,0	403716	100,0	647145	100,0	413600	100,0		

При вивченні окремих показників роботи медичного пункту ЗС України в 2005-2009 рр. нами встановлено, що середня кількість відвідувань медичного пункту військової частини зменшується з 1500,4 в 2005 р. до 12253,3 відвідувань за день в 2009 р., середній багаторічний показник становить 11449,36.

Така ж тенденція спостерігається при аналізі інших показників роботи медичного пункту. Так, середня кількість зайняття ліжок зменшилася з 1047,6 в 2005 р. до 770,7 в 2009 р., середній багаторічний показник становив 831,68; середня кількість днів зайняття ліжок зменшилася з 154,7 в 2005 р. до 98,1 в 2008 р., середній багаторічний показник становив 139,82; обертання ліжка – з 21,9 в 2007 р. до 14,5 в 2009 р., середній багаторічний показник становив 16,68 (табл. 2).

Таблиця 2.

Динаміка окремих показників роботи медичного пункту ЗС України в 2005-2009 рр.

Показників роботи медичного пункту	Середній багаторічний показник	Роки				
		2005	2006	2007	2008	2009
Середня кількість відвідувань медичного пункту	1449,36	1500,4	1308,7	223,4	1961,0	1253,3
Використання штатних ліжок лазарету, %	44,18	46,2	43,3	57,3	32,6	41,5
Використання розгорнутих ліжок лазарету, %	38,32	42,4	38,4	49,5	26,9	34,4
Середня кількість зайняття ліжок	831,68	1047,6	777,8	814,5	747,8	770,7
Середня кількість днів зайняття ліжок	139,82	154,7	140,0	180,6	98,1	125,7
Обертання ліжка	16,68	14,2	16,0	21,9	16,8	14,5

Окрім того, показники використання штатних ліжок лазарету та використання розгорнутих ліжок лазарету коливалися від 57,3 в 2007 р. до 32,6 в 2008 р. та від 49,5 в 2007 р. до 26,9 в 2008 р. відповідно, а середні багаторічні показники досягали 44,18 та 38,32 відповідно.

Повторність відвідування медичного пункту військовослужбовцями ЗС України за першою медичною допомогою в 2005-2009 рр. за середніми багаторічними показниками становила 2,32 серед військовослужбовців строкової служби, 2,86 – серед офіцерів та 2,32 – серед військовослужбовців за контрактом (табл. 3).

За результатами звертання за першою медичною допомогою в медичні пункти військових частин протягом 2005-2009 рр. на стаціонарне лікування до лазарету було направлено – 42,25%, а в лікувальні заклади – 57,75% військовослужбовців (рис. 2).

Рис. 2. Структура військовослужбовців ЗС України, які направлені на стаціонарне лікування в залежності від виду лікувального закладу в 2005-2009 рр., %.

Таблиця 3

Повторність відвідування медичного пункту військовослужбовцями ЗС України за першою медичною допомогою в 2005-2009 рр.

Категорія військовослужбовців	Роки					Середня
	2005	2006	2007	2008	2009	
Військовослужбовці строкової служби	2,50	2,70	2,2	2,2	2,0	2,32
Офіцери	3,0	2,70	2,7	3,3	2,6	2,86
Військовослужбовці за контрактом	2,60	2,30	2,0	2,4	2,3	2,32

Висновки

1. Сучасні особливості захворюваності військовослужбовців обумовлюють необхідність забезпечення високої якості та ефективності медичної допомоги у військових лікувально-профілактичних закладах, зокрема, при наданні першої лікарської допомоги у медичному пункті військових частин та його лазарету.

2. Встановлено, що в структурі звернень за медичною допомогою переважну більшість становлять військовослужбовці строкової служби (42,76%). В структурі звернень за медичною допомогою питома вага офіцерів становить 29,97%, військовослужбовців за контрактом – 20,6%, курсантів – 2,97%.

3. Виявлено, що відбувається поступове зниження звернень за медичною допомогою військовослужбовців строкової служби, офіцерів в медичні пункти військових частин (від 50,30% в 2006 р. до 39,6 в 2008 р., офіцерів – від 33,76% в 2007 р. до 27,6% в 2008 р.), а серед військовослужбовців за контрактом відбувається зростання звернень за медичною допомогою в медичні пункти військових частин (від 17,51% в 2006 р. до 24,0% в 2009 р.).

4. При вивченні окремих показників роботи медичного пункту військових частин ЗС України в 2005-2009 рр. нами встановлено, що середня кількість відвідувань медичного пункту військової частини зменшується (середній багаторічний показник становить 11449,36), зменшується також середня кількість зайняття ліжок зменшилася (середній багаторічний показник становив 831,68), середня кількість днів зайняття ліжок (середній багаторічний показник

становив 139,82), обертання ліжка (середній багаторічний показник становив 16,68).

5. Запропоновано, для визначення ефективності та наукового обґрунтування і впровадження сучасної системи організації надання першої лікарської допомоги військовослужбовцям медичними службами військових частин Збройних Сил України проводити подальше вивчення цього питання на прикладі сучасних особливостей надання першої лікарської допомоги інфекційним хворим у медичному пункті військових частин та його лазарету.

Література

1. Голик Л.А., Радиш Я.Ф., Гак Д.Я. Управління якістю медичної допомоги – складова державного управління охороною здоров'я. // Вісник АДУ. – 2002. – №1. – С. 152-160.

2. Бойчак М.П., Голик Л.А., Радиш Я.Ф. До питання про реформування системи надання амбулаторно-поліклінічної допомоги військовослужбовцям Київського гарнізону // Командор. – 2002. – №1. – С. 34-37.

3. Білий В.Я. Стратегія розвитку військової медицини в Україні // Військова медицина України. – 2001. – №1. – С. 9-18.

4. Наказ Директора департаменту охорони здоров'я МО України від 12.12.2006 р. №113 “Про затвердження Методики диспансерного динамічного нагляду при основних захворюваннях та аналізу диспансеризації військовослужбовців Збройних Сил України”. – 85 с.

5. Огороднійчук І.В., Нарожнов В.В., Хижняк М.І. Захворюваність, госпіталізація та працевтрати військовослужбовців Збройних Сил України 2001-2004 рр. // Проблеми військової охорони здоров'я: – К.: Зб. наук. праць Укр. військ. – мед. акад., 2006. – Вип. 15. – С. 505-515.

6. Стан здоров'я населення України та забезпечення надання медичної допомоги // Аналітико-статистичний посібник для лікарів / За ред. Гайдаєва Ю.О., В.М. Коваленка. – 2007. – 97 с.

7. Дуфинець В.А. Захворюваність офіцерів Західного оперативного командування та напрямки диспансеризації роботи військової поліклініки // Сучасні аспекти військової медицини. – Київ, 2004. – Вип.9. – С. 45-48.

8. Бібік Т.А. Загальна захворюваність та захворюваність з тимчасовою втратою працездатності військовослужбовців Київського гарнізону: Зб. наук. пр. – К.: ГВКГ МО України, 2004. – Вип. 9. – С. 39-41.

9. Бойчак М.П., Голик Л.А., Радиш Я.Ф. Формування єдиного медичного простору як важливої складової реформування охорони здоров'я України // Охорона здоров'я України. – 2001. – №3. – С. 39-44.

10. Бойчак М.П., Голик Л.А., Радиш Я.Ф. Лікувально-діагностична вертикаль в ЗС України: стан та шляхи подальшого удосконалення // Військова медицина України. – 2001. – Т.1. – №2. – С. 9-14.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАБОТЫ МЕДИЦИНСКОГО ПУНКТА ВОЙНСКИХ ЧАСТЕЙ И ЕГО ЛАЗАРЕТА

Гук А.В., Устинова Л.А., Хижняк Н.И., Власенко О.Н., Ещенко В.И.

Резюме. В статье изучены особенности работы медицинского пункта военных частей и его лазарета. Установленные особенности структуры обращений военнослужащих за медпомощью в медицинский пункт военной части ВС Украины в 2005-

2009 г., динамики отдельных показателей работы медицинского пункта: среднее количество посещений медицинского пункта, среднее количество занятия кроватей уменьшилось, среднее количество дней занятия кроватей, обращение кровати. Определенные приоритетные направления дальнейшего исследования для усовершенствования современной системы организации предоставления первой врачебной помощи военнослужащим медицинскими службами военных.

Ключевые слова: медицинский пункт военных частей, структуры обращений военнослужащих, отдельные показатели работы медицинского пункта военных частей.

CURRENT FEATURES OF MEDICAL POINT OF MILITARY PARTS OF THE YOHO LAZARETU

A.Guk, L.Ustinov, N.Khizhnyak, O.Vlasenko, V.Eschtnko

Summary. *The articles vivčeni features of medičnogo item military units of the Yoho lazaretu. Vstanovleni vijs'kovosluzhbovciv zvernenn' structure features for medičnoju medicine have an item vijs'kovoï of the western part of the Military Units of Ukraine in 2005-2009 Rd., Dynamics characteristics of medičnogo separate item: secondary school the number of patients medičnogo item serednia (middle) films zajnãttã beds zmenšilasã secondary school, the number of days zajnãttã beds, beds of rotation. Further research of cerebral prioritetni fields for a modern system of organization of the provision of the first likars'koï medičnimi vijs'kovosluzhbovcãm military hospital services.*

Keywords: *para medicine. military units of zvernens structure vijs'kovosluzhbovciv, operating medičnogo item selected indexes of military units of.*

УДК 613.6

ВИВЧЕННЯ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Рум'янцев Ю.В., Нестеренко О.Ю., Черкасенко І.Л., Устінова Л.А.,
Хижняк М.І.

Українська військово-медична академія

Резюме. У статті вивчена захворюваність працівників промислових підприємств в Україні. Встановлені особливості структури захворюваності працівників промислових підприємств в Україні. Визначені пріоритетні напрямки удосконалити надання медичної допомоги працівникам підприємств оборонного комплексу.

Ключові слова: *захворюваність, працівники промислових підприємств, військовослужбовці, підприємства оборонно-промислового комплексу, удосконалити надання медичної допомоги працівникам оборонно-промислового комплексу.*

Вступ. В умовах сьогодення, у зв'язку із впровадженням у виробничий процес оборонно-промислового комплексу України новітніх досягнень науки та техніки, виникли зміни не тільки в технології виробництва, а і в його організації. На таких підприємствах, поряд з основними цехами, функціонують цехи допоміжного виробництва зі спеціальною технологією [1-4].

Багаторічна динаміка професійної захворюваності в 1991-2008 рр. свідчить, що в період 1990-1994рр. мало місце виражений, постійний процес збільшення кількості випадків професійних захворювань (з 7958 у 1991 р. до 15428 в 2004 р.) і підвищення рівня захворюваності від 3,29 на 10 тис. працюючих у 1991 році до 6,71- у 1994 р. [5-8].